

COLLEGE VAN BEROEP VOOR DE EXAMENS

Uitspraak van het College van Beroep voor de Examens van Tilburg University (“college”)

in de zaak tussen

de heer X, appellant

en

de examencommissie van Tilburg School of Economics and Management, verweerster

1. Procesverloop

- 1.1 Bij besluit van 12 augustus 2020 heeft verweerster appellant meegedeeld dat zijn hertentamen van 1 juli 2020 van het vak Capita Selecta Europees en Internationaal Belastingrecht ongeldig wordt verklaard (hierna: “bestreden besluit”).
- 1.2 Tegen dit besluit heeft gemachtigde van appellant, mr. drs. M., tijdig, te weten op 21 september 2020, een beroepschrift ingediend bij het College.
- 1.3 Op 8 oktober 2020 hebben partijen elkaar gesproken in het kader van de poging tot minnelijke schikking. Tussen partijen is geen minnelijke schikking bereikt.
- 1.4 Verweerster heeft op 27 oktober 2020 een verweerschrift ingediend.
- 1.5 Op 12 november 2020 heeft het college het beroep ter zitting behandeld, welke hoorzitting vanwege de geldende coronamaatregelen met instemming van partijen via Skype for Business heeft plaatsgevonden. Aan die Skype-zitting hebben appellant zelf en zijn gemachtigde, de heer mr. drs. M. en namens verweerster de heer Y (voorzitter examencommissie), prof. Z (vicevoorzitter examencommissie), mevrouw A en mevrouw B (ambtelijk secretarissen examencommissie) deelgenomen.
- 1.6 Na de zitting, op 13 november 2020, heeft verweerster naar aanleiding van hetgeen tijdens de zitting is besproken nadere stukken overgelegd, waarop door appellant op 4 december 2020 een reactie is gegeven.

2. Feiten en omstandigheden

- 2.1 Het hertentamen van het vak Capita Selecta Europees en Internationaal Belastingrecht van 1 juli 2020 (hierna: hertentamen) was een gesloten boek tentamen en is off campus online afgenomen zonder online surveillance van Proctorio.
- 2.2 Op 23 juli 2020 heeft een hoorzitting plaatsgevonden naar aanleiding van de melding met betrekking tot onregelmatigheden tijdens het hertentamen, waarbij appellant, verweester, de examencommissie van de Tilburg Law School, de docent en vier medestudenten van appellant, aanwezig waren.
- 2.3 Tijdens deze hoorzitting is aan appellant verteld dat zijn antwoord op vraag 2b van het hertentamen in woordkeuze en structuur veel overeenkomsten vertoont met de antwoordindicatie op vraag 3b van het tentamen voor ditzelfde vak uit 2016.

3. Standpunten partijen

- 3.1 Appellant meent dat hij er onterecht van wordt beschuldigd dat hij de uitwerkingen van het oude tentamen uit 2016 heeft gebruikt bij zijn hertentamen. Appellant heeft zichzelf voorbereid op het tentamen door alle oude tentamens van de afgelopen zeven jaar, die geruime tijd online inclusief de antwoorden beschikbaar waren gesteld, meerdere keren te maken en te bestuderen. Appellant heeft zich daarbij vooral gefocust op de vragen die slechts één keer waren gesteld in de betreffende jaren. Ter zitting merkt appellant op dat dit neerkwam op het leren van in totaal drie identiek gestelde deelvragen. De betreffende vraag 2 onderdeel B van het hertentamen was slechts 1 keer gesteld, in 2016. Appellant heeft geprobeerd de uitwerking van deze vraag zo exact mogelijk uit het hoofd te leren aangezien ieder jaar de tentamens van het vak voor een groot gedeelte uit oude tentamenvragen bestaan. Appellant heeft gekozen voor deze aanpak omdat de aanpakken van de afgelopen twee jaar voor dit vak geen positief effect hebben gehad. Appellant merkt op dat de vakdocent zonder appellant te kennen over zijn capaciteiten al had opgemerkt dat appellant niet over een fotografisch geheugen beschikt. Met deze stelling weigert de vakdocent te erkennen dat het uit het hoofd leren van een antwoordindicatie van een oud tentamen mogelijk zou zijn, aldus appellant.
- 3.2 Appellant meent dat verweester geforceerd op zoek is gegaan naar de kleine gelijkenissen, terwijl er ook verschillen zitten in de antwoorden van beide tentamens. Indien appellant namelijk daadwerkelijk de antwoordindicatie uit 2016 erbij gehouden zou hebben, zou hij ook de vier genoemde arresten uit de antwoordindicatie van 2016 overgenomen moeten hebben in zijn hertentamen.
- 3.3 Daarbij meent appellant dat het de studenten tijdens de colleges wordt aangeleerd om dergelijke vragen aan de hand van vaste wetsartikelen en op een vaste volgorde te beantwoorden. Het is dus vanzelfsprekend dat de structuur van zijn antwoord hetzelfde is als de antwoordindicatie uit 2016, aldus appellant.

- 3.4 De stelling van verweerster dat niet kan worden vastgesteld of appellant de betreffende sub vraag naar eigen inzicht en kennis heeft gemaakt is volgens appellant gebaseerd op een ondeugdelijk onderbouwd vermoeden zonder bewijs. Dit vermoeden kan niet leiden tot de zware conclusie van ongeldigheidsverklaring van zijn hertentamen, aldus appellant.
- 3.5 Appellant merkt daarnaast op dat hij naar aanleiding van de melding van de docent tezamen met vier medestudenten op 23 juli 2020 was gehoord. De aanwezigheid van vier medestudenten was vooraf niet was gecommuniceerd door verweerster. Indien appellant wel van tevoren op de hoogte was geweest, zou hij daarmee niet hebben ingestemd. Appellant heeft namelijk nauwelijks de tijd gekregen om zichzelf te verdedigen. Daarbij vond appellant dat verweerster tijdens deze hoorzitting een vooringenomen houding had aangenomen, waarbij het voor appellant leek alsof de zitting slechts een formaliteit was. Het was voor appellant de eerste keer dat hij heeft moeten verschijnen voor een hoorzitting bij verweerster. Ook vanwege de spanning die dit mee heeft gebracht, meent appellant dat hij zijn standpunt niet volledig heeft kunnen weergeven.
- 3.6 Appellant benadrukt ten slotte dat de universiteit en de professor zelf te kort zijn geschoten in het waarborgen van de kwaliteit van het hertentamen door af te zien van tentaminering met Proctorio en het hergebruiken van een oude tentamenvraag. Nu de universiteit en de professor deze situatie zelf hebben gecreëerd en deze situatie naar de mening van appellant niet is ontstaan door zijn manier van beantwoorden, acht appellant het zeer kwalijk dat de gevolgen wel geheel in zijn schoenen worden geschoven.
- 3.7 Ten aanzien van de opmerking van verweerster in het verweerschrift dat tijdens het minnelijke schikkingsgesprek is gebleken dat appellant volgens verweerster niet over een fotografisch geheugen blijkt te beschikken, merkt appellant ter zitting op dat hij het als vervelend heeft ervaren dat hem de betreffende tentamenvraag pas in dit gesprek, dat drie maanden na het tentamen heeft plaatsgevonden, werd gesteld.
- 3.8 Verweerster stelt dat zij, op grond van artikel 7 lid 2 Regels en Richtlijnen van de Tilburg School of Economics and Management 2019/2020 (hierna: "R&R") bevoegd is tot ongeldigheidsverklaring van tentamen indien een juist oordeel omtrent de kennis, het inzicht en/of de vaardigheden van de examinandus op dat tentamen redelijkerwijs niet mogelijk is gebleken dan wel de kwaliteit van het tentamen of een onderdeel daarvan niet kan worden geborgd. Uit het gelijkheidsbeginsel vloeit voort dat in dat geval het gehele tentamen ongeldig dient te worden verklaard. Ter zitting vraagt het College op welke grondslag uit artikel 19 van de R&R het bestreden besluit is gebaseerd. Desgevraagd geeft verweerster aan dat het bestreden besluit is gebaseerd op hetgeen onder sub a van artikel 19 lid 2 van de R&R is opgenomen, hetgeen erop neerkomt dat appellant volgens verweerster tijdens het tentamen geschriften voorhanden zou hebben gehad, waarvan de raadpleging of het gebruik tijdens het tentamen niet uitdrukkelijk is toegestaan.

- 3.9 Verweerster stelt dat bij het hertentamen van appellant geen juist oordeel over de kennis, inzicht en vaardigheden van appellant kan worden gevormd. Verweerster stelt zich op het standpunt dat de aanpak die appellant stelt te hebben gehanteerd ter voorbereiding op het hertentamen geen plausibele verklaring is voor het feit dat zijn antwoord nagenoeg identiek is aan de antwoordindicatie van het tentamen uit 2016.
- 3.10 Ter onderbouwing van deze stelling overlegt verweerster een vergelijking van de beantwoording van appellant op opgave 2 onderdeel B en de antwoordindicatie van opgave 3, onderdeel B van het tentamen van 13 juli 2016. Verweerster vindt dat uit deze vergelijking duidelijk naar voren komt dat het antwoord van appellant in bewoordingen nagenoeg en qua structuur volledig identiek is aan het antwoordmodel van het tentamen van 13 juli 2016. De woorden die niet overeenkomen betreffen enkel wijzigingen in bedrijfsnamen en bevatten geen inhoudelijke aanpassingen.
- 3.11 Dat appellant van alle 14 tentamens die online beschikbaar zijn gesteld, alle eenmalig gestelde vragen letterlijk uit zijn hoofd heeft geleerd, acht verweerster uitgesloten. Ter zitting merkt verweerster op dat wanneer appellant alleen de beantwoording van de identiek gestelde vragen zou hebben geleerd, hij de antwoorden van 33 tentamenvragen uit zijn hoofd heeft moeten leren. Na de zitting heeft verweerster deze tijdens de zitting gemaakte opmerking gespecificeerd door het overleggen van een overzicht van identieke vragen. Appellant had daarmee meer dan 200 woorden in de juiste volgorde moeten leren en ook moeten onthouden op welke plaatsen namen aangepast dienden te worden. Bij het minnelijke schikkingsgesprek is aan de orde geweest dat appellant niet over een fotografisch geheugen beschikt. Ter zitting vraagt het College of verweerster ook voor wat betreft de andere tentamenantwoorden van appellant heeft onderzocht of er mogelijk sprake was van fraude en of andere tentamenvragen ook uit andere tentamens waren overgenomen. Verweerster geeft desgevraagd aan dat er maar één vraag was, de onderhavige vraag, die uit een vorig tentamen was overgenomen. Verweerster merkt daarbij op dat zij een mogelijke samenwerking tussen appellant en medestudenten niet kon bewijzen.
- 3.12 Verweerster merkt op dat appellant tijdens de hoorzitting op 23 juli 2020 voldoende de gelegenheid heeft gekregen om te reageren op de kwestie. Voorts zijn appellant en zijn gemachtigde tijdens het minnelijke schikkingsgesprek op 8 oktober 2020 ruimschoots in de gelegenheid gesteld het beroep nader toe te lichten.
- 3.13 Verweerster begrijpt ten slotte de opmerking van appellant niet dat appellant meent dat de huidige situatie door de universiteit en door de professor zelf is gecreëerd. Verweerster is het ermee eens dat het organiseren van een online tentamen zonder Proctorio uit het oogpunt van het minimaliseren van de kans op fraude inderdaad minder wenselijk is. Dat laat volgens verweerster echter onverlet dat als in zo'n situatie inderdaad sprake is van fraude, de fraude moet worden bestraft. Ondanks dat het niet was toegestaan om andere bronnen anders dan het hertentamen te raadplegen, meent verweerster dat appellant wel andere bronnen heeft geraadpleegd. Verweerster heeft in haar besluitvorming de gebruikelijke regels toegepast en het gelijkheidsbeginsel toegepast.

Verweerster concludeert dat het bestreden besluit correct tot stand is gekomen en ziet geen reden tot herziening van het besluit.

4. Overwegingen college

- 4.1 Ingevolge artikel 19 lid 1 Regels en Richtlijnen van de Examencommissie Tilburg School of Economics and Management 2019/2020 (hierna: "R&R") wordt onder fraude verstaan een handelen of nalaten daarvan door de examinandus dat tot gevolg heeft dat het vormen van een juist oordeel over zijn kennis, inzicht en vaardigheden geheel of gedeeltelijk onmogelijk wordt gemaakt. Ingevolge artikel 19 lid 2 wordt in ieder geval als fraude aangemerkt: sub a: het voorhanden hebben tijdens een toets of tentamen van een horloge, geschriften, elektronische apparatuur (zoals een telefoon of laptop) of enig ander middel met vergelijkbare eigenschappen of functie, waarvan de raadpleging of het gebruik tijdens de toets of het tentamen niet uitdrukkelijk is toegestaan.
- 4.2 Gelet op het voorgaande – en overigens ook het feit dat het gaat om een belastend besluit – overweegt het College dat verweerster moet aantonen dat er sprake is van handelen dat tot gevolg heeft dat het vormen van een juist oordeel over de kennis, inzicht en vaardigheden van appelland geheel of gedeeltelijk onmogelijk wordt gemaakt. Dat het antwoord van appelland op vraag 2b van het tentamen grote overeenkomsten vertoont met de antwoordindicatie van vraag 3b van het tentamen uit 2016 is naar het oordeel van het College onvoldoende om onomstotelijk vast te kunnen stellen dat appelland fraude heeft gepleegd als bedoeld in artikel 19 R&R. Het College vraagt zich daarbij af of de wijze van antwoorden en de structuur daarin niet inherent is aan de beantwoording van het soort tentamenvragen als de onderhavige. Verweerster had een en ander zorgvuldiger kunnen onderzoeken door bijvoorbeeld ook voor wat betreft de andere tentamenantwoorden van appelland te onderzoeken of er mogelijk sprake was van fraude, of appelland de andere tentamenvragen op dezelfde wijze en in dezelfde structuur heeft beantwoord en of appelland of andere studenten tijdens een tentamen op campus soortgelijke antwoorden op eenzelfde gestructureerde wijze heeft c.q. hebben gegeven. De door verweerster na de zitting overgelegde analyse, doet aan het voorgaande niet af. Het College komt aldus tot de conclusie dat verweerster niet, althans niet onomstotelijk, heeft aangetoond dat appelland bij de beantwoording van vraag 2b daadwerkelijk gebruik heeft gemaakt van ongeoorloofde bronnen, zoals oude tentamens c.q. tentamenantwoorden, als bedoeld in artikel 19 lid 2 sub a R&R. Wellicht dat verweerster door voornoemd nader onderzoek (meer) aanknopingspunten had kunnen vergaren om tot onomstotelijk bewijs te komen, doch nu dat onderzoek er niet geweest, kan het College zich daarover ook geen oordeel vormen.
- 4.3 Gelet op bovenstaande concludeert het College dat verweerster niet in redelijkheid tot het bestreden besluit heeft kunnen komen. Het beroep is naar het oordeel van het College dan ook gegrond.

5. **Beslissing**

Het College:

- I. verklaart het beroep gegrond;
- II. vernietigt het bestreden besluit;
- III. draagt verweerder op om binnen zes weken een nieuw besluit te nemen met inachtneming van deze uitspraak.

Aldus besloten op 12 november 2020 door het College van Beroep voor de Examens.